

AMBCONTEN**GUST**

C/ Sants, 2-4, 1r 1a
08014 Barcelona
NIF: G62659230
Telèfon: 93 431 45 48
c.e.: crea@creacionpositiva.net
www.creacionpositiva.net

Contes extrets del llibre *Mujeres que corren como lobos*, de
Clarissa P. Estes

S'autoritza la reproducció no comercial d'aquesta publicació
sempre que se'n digui la font i no se n'alteri el contingut.
© 2011 Creación Positiva

Disseny, il·lustració i maquetació

L'Apòstrof, SCCL
www.apostrof.coop

ÍNDEX

L'ANEQUET LLEIG 11

**LA DONZELLA
SENSE MANS 18**

BARBABLAVA 27

PELL DE FOCA 35

LA DONA ESQUELET 43

Nota a l'edició catalana

Aquest material, editat el 2002 gràcies al suport de la Secretaria del Pla Nacional sobre la Sida i el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, va ser una de les nostres primeres publicacions, en els inicis de l'associació. Després de 10 anys d'existència hem volgut reeditar-lo, aquesta vegada en català, per fer-ne l'excusa d'aturar-nos i recordar totes aquelles persones que ens han acompanyat en aquest procés de creació i creixement, i que ens han ajudat a escriure la història de l'associació, i especialment és el nostre *in memoriam* per a aquelles dones que ja no hi són.

Introducció

Des de la nostra experiència en la trobada amb dones i homes que viuen amb el VIH hem comprovat que moltes de les seves necessitats i demandes tenen a veure amb aspectes que van més enllà dels més específics relacionats amb la infecció per VIH. És més, l'aparició del VIH a les nostres vides posa de manifest aquells sistemes de valors, creences, actituds, comportaments, emocions i models de vida en els quals les persones ens veiem inserides i que han suposat, moltes vegades, factors de vulnerabilitat que han determinat l'exposició a determinades situacions, incloent-hi la d'infectar-se per VIH.

És per això pel que creiem que el treball emocional i personal ha d'arribar molt més enllà que la resolució de situacions o conflictes derivats específicament de la infecció pel VIH. Ha d'analitzar i confrontar els elements i factors que en un moment determinat ens han pogut posar, i ens posen, en una situació de risc, elements que tenen a veure amb els models de sexualitat socioculturalment determinats, amb els rols de gènere i amb el seu mandat social, que ens diuen què tenim i què hem de fer, pensar i sentir pel fet de ser dones o homes, que té a veure amb com ens sentim com a persones en una societat en la qual la diversitat és encara un valor per adquirir... I ha de tenir en compte aquests factors ja que sense ells no podrem disposar de les eines necessàries per pal·liar els efectes de la infecció ni disminuir les condicions i situacions que contribueixen al manteniment de determinats comportaments de risc. Si no s'intervé directament en els factors de vulnerabilitat serà difícil trencar amb la dinàmica que una vegada i una altra ens situa en condicions d'exposició a determinats riscos i que ens impedeix prevenir l'avanç de l'epidèmia. La participació de tota la comunitat és imprescindible per dur a terme aquesta tasca.

El treball amb dones, i amb les dones que viuen amb VIH en particular, passa per tractar aquells aspectes que poden afavorir la seva exposició a

determinades situacions de risc. Així, per exemple, per parlar de sexe més segur és imprescindible, primerament, poder reflexionar sobre la nostra pròpia sexualitat, la nostra manera de viure-la, els nostres desitjos i les nostres emocions perquè des d'allà, des del coneixement d'una mateixa, és des d'on sabrem què volem, amb qui, com i quan... en definitiva, prendre consciència sobre nosaltres mateixes.

Aquesta autoreflexió s'estén a altres aspectes que en gran mesura depenen dels mandats i estereotips de gènere, com ara **la imatge** que tenim de nosaltres; **la identitat**, qui sóc?, **com ens cuidem**, què necessito i què puc fer per aconseguir-ho?, **les nostres emocions**, què és el que sento i com em fa sentir tenir aquestes emocions?... Totes aquestes preguntes requereixen un temps i un espai, necessiten un treball conscient que permeti a cada persona abordar la seva situació actual i en faciliti el creixement i la capacitat de prendre decisions sobre la seva pròpia vida.

Presentem aquest material per abordar de manera alternativa i creativa amb dones que viuen amb el VIH algunes de les realitats amb les quals ens trobem en la nostra tasca quotidiana. El material consta de cinc contes, escollits de la tradició oral pertanyent a diferents països i seleccionats per treballar un aspecte determinat del nostre cicle de transformació, encara que la versatilitat de la temàtica permet usar-los per treballar altres continguts. Després de cada conte, hi incloem un guió, que no és més que un suggeriment del qual partir per treballar els aspectes tractats en cada narració.

Aquest material pot ser útil de molt diverses formes, bé com a material de lectura i treball individual, bé com a eina per al suport emocional en grup.

Sobre els contes

En la tradició d'explicar contes existeix la idea que les històries, les al·legories, les metàfores... tenen en el seu interior els processos mitjançant els quals ens transformem i passem d'un nivell de consciència a un altre.

En aquesta tradició es considera que totes les experiències de la vida són vàlides i formen part d'un procés de creixement o transformació dirigit cap a la potenciació del millor de nosaltres mateixes. Aquesta idea pot semblar una cosa difícil d'acceptar, sobretot quan les nostres experiències vitals són extremes, encara que quan aprenem a incorporar les vivències quotidianes en un context més ampli i comencem a explicar la nostra pròpia història, els nostres propis contes, llavors és quan comencem a gaudir d'una vida en la qual el que es busca ja no és un final feliç, sinó un desenvolupament enriquidor.

Segons l'alquímia, el plom es transformava en or, i en la pràctica d'explicar contes, l'or és la metàfora que resumeix un procés complet de transformació psicològica, que és el que passa quan es produeixen determinats canvis en la nostra vida: quan passem de la pubertat a la vida adulta; quan ens veiem en la necessitat d'incloure la malaltia a les nostres vides; quan apareixen emocions o sentiments que no havíem tingut abans. En això consisteix la maduració o construcció de la psique.

La metàfora (el conte) té una forma molt potent d'acció al nostre interior, i el treball amb aquestes formes d'expressió és, a més, un treball d'autoajuda, ja que la persona que s'hi familiaritzi estarà en condicions de reconèixer els moments de crisi com una indicació d'un *moment iniciàtic*, és a dir, la fi d'una etapa coneguda i el començament d'un nou tram del camí. Estarà llavors en condicions d'identificar les seves dificultats, i les considerarà un desafiament necessari per a la transformació, i reconèixer els elements d'ajuda que li facilitin superar-les. Aquest treball li permetrà trobar un sentit a aquesta part del seu viatge, i resulta una experiència enriquidora tenir la possibilitat de reconèixer i elaborar la pròpia llegenda personal, amb els i les ajudants, els mags i les fades, les bruixes i els bruixots que hi intervenen.

En el cas que decideixis utilitzar aquest material en el suport grupal, tingues en compte que, perquè una sessió de contacontes sigui productiva, s'han de produir les premisses de l'alquímia: una alquimista (la que l'explica) que crearà un espai ritual, confidencial, sense intrusions externes, que ofereixi les condicions necessàries perquè es produeixi el procés alquímic i que estarà atenta al fet que la resta dels factors es trobi en la seva justa mesura, afegint-los quan sigui necessari; una audiència (matèria primera) que estigui disposada a transformar-se, i el foc del conte, que provocarà el caliu necessari perquè es produeixi el canvi.

Ara et convidem a obrir aquesta porta que et permeti emprendre un dels viatges més bells i màgics: el descobriment d'una mateixa.

*Ir y venir, seguir y guiar, dar y tener,
Entrar y salir de fase.
Amar la trama más que al desenlace.*

(Jorge Drexler, 2010)

L'ANEQUET LLEIG

S'acostava l'estació de la collita i les velles feien nines verdes amb les garbes de blat de moro. Els vells aparracaven les mantes i les noies brodaven els seus vestits blancs amb flors de color vermell sang. Els nois cantaven mentre ventejaven el fenc daurat. Les dones teixien aspres camises per a l'hivern que s'acostava i els homes ajudaven a collir, arrencar, tallar i cavar els fruits que els camps havien ofert. El vent començava a arrencar les fulles una mica més cada dia i riu avall hi havia una mare ànega covant els seus ous al niu.

Tot anava tal com ho havia esperat la mare ànega. Per fi, un per un, els ous van començar a tremolar i moure's fins que trencaren les closques i en sortiren trampolejant els nounats. Però quedava un ou, un de molt gran, que seguia immòbil com una roca.

Una ànega velleta s'hi va acostar i la mare li va mostrar els seus fillets tot just acabats de néixer.

—Oi que són preciosos? —va preguntar tota ufanosa.

Però l'ou que no s'havia obert va atraure l'atenció de l'ànega més gran i advertí a la mare que no el seguís covant.

—És un ou d'indiot —va exclamar la velleta—, no és un ou gaire adequat. Ja saps que no és pot ficar un indiot a l'aigua.

Ho sabia perquè ella ho havia intentat. Però la mare ànega creia que, després d'estar covant tant de temps, no li faria cap mal fer-ho una mica més.

—No és això el que m'amoïna. Sabies que el brètol de son pare no m'ha vingut a veure ni una sola vegada? —digué, assenyalant els anegüets.

En aquest moment, el gran ou es va començar a moure i a rodar fins que, per fi, es va obrir i en va sortir una gran criatura. Tenia la pell esquitxada de venes vermelles i blaves, els peus de color lila claret i els ulls, rosa transparent.

La mare ànega va girar el cap i va estirar el coll per mirar-lo bé. No pogué evitar pensar que era molt lleig.

—Potser sí que, al capdavant, és un indiot —es va dir, amoïnada. Però quan l'aneguet lleig es va dirigir a l'aigua amb la resta de la covada, la mare va veure que nedava amb fermesa i saviesa—. Sí, és un dels meus, encara que tingui un aspecte peculiar. I si te'm mires bé, amb bons ulls, gairebé és bonic i tot.

Així que el presentà a la resta d'animals de la granja. Però abans que ella pogués adonar-se'n, un altre ànec va travessar rabent el pati i va picar l'ànec lleig al coll. La mare ànega va fer un crit per aturar-lo i l'agressor es va disculpar:

—És que té un aspecte tan estrany i lleig... que he cregut que se l'havia d'animar una mica.

I la reina dels ànecs, amb la seva cinta vermella a la pota, va dir:

—Vaja, una altra niada. Com si no tinguéssim prou boques per alimentar. I aquest d'aquí, tan gran i lleig, segur que és una equivocació.

—No és una equivocació —digué la mare—. Serà molt fort. Només és que va estar-se a l'ou massa temps i encara està una mica deformat, però es recuperarà, ja veuràs. —i es va posar a allisar les plomes de l'aneguet lleig i a llepar els remolins que se li formaven.

Però els altres feien tot el que podien per ficar-se amb l'aneguet lleig. L'empaitaven, el picotejaven, el mossegaven i l'escridassaven. I a mesura que passava el temps, el turmentaven cada cop més. S'amagava, s'esquitllava a dreta i a esquerra, però no aconseguia escapar. L'aneguet se sentia la criatura més dissortada del món.

Al començament, la seva mare el defensava, però fins i tot ella es va començar a casar de tot i exclamà exasperada que li agradaria que estigués molt lluny. En sentir això, l'aneguet lleig va decidir marxar de la granja.

Amb gairebé totes les plomes arrencades i molt malgirbat va arrencar a córrer fins que va arribar en un aiguamoll. Va jeure a la vora de l'aigua, amb el coll estirat, i anava bevent de tant en tant com podia.

Dues oques l'observaven entre els matolls. Eren joves i molt cregudes i vanitoses.

—Ep, tu, lletjot —van cridar en to burleta.— Vols venir amb nosaltres fins al comtat següent? Allà hi ha una pila d'oquetes joves per triar.

De sobte se sentiren uns trets i les oques van caure amb un soroll sord mentre les aigües de l'aiguamoll es tenyien de vermell amb la seva sang. L'aneguet lleig es va submergir per cobrir-se i al seu voltant tot eren trets, fum i lladrucs de gossos.

Per fi, l'aiguamoll va recuperar la calma i l'aneguet corregué i volà tan lluny d'allà com va poder. Al capvespre va arribar a una cabana que tenia la porta penjant d'un fill i les parets plenes d'esquerdes. Hi vivia una vella esparracada amb un gat despentinat i una gallina bòrnia. El gat es guanyava la vida caçant ratolins i la gallina ponent ous.

La vella s'alegrava d'haver trobat un ànec. "Potser pon ous", va pensar. "I si no, el podem matar i menjar-nos-el". Amb tot això, l'aneguet es va quedar, però era constantment turmentat pel gat i la gallina, que li preguntaven:

—Per a què serveixes, si no pons ous ni caces?

"El que més m'agrada", sospirava l'aneguet, "és submergir-me, ja sigui en l'ampli cel blau o a l'aigua freda de l'estany".

El gat no trobava cap sentit al fet de submergir-se i criticava l'aneguet pels seus somnis estúpids. La gallina tampoc no trobava cap sentit a mullar-se les plomes i, per tant, també se'n reia de l'aneguet. En definitiva, resultava evident que allà no trobaria la pau. Per tot això, l'aneguet va marxar per trobar un lloc on les coses fossin millors.

Arribà a un estany, però mentre hi nedava, va notar que l'aigua s'anava refredant cada cop més i més. Una bandada de criatures, les més boniques que ell hagués vist mai, passaven volant per sobre el seu cap. Li feien crits des de dalt i, en sentir els sorolls que emetien, sentí que el seu cor saltava i es trencava alhora. Els respongué amb un so que mai no havia emès abans. Mai no havia vist criatures més boniques i mai no s'havia sentit tan desvalgut.

Va fer voltes i més voltes a l'aigua per observar-les fins que van desaparèixer als seus ulls i llavors se submergí fins al fons del llac i s'hi acotxà tremolant. Estava fora de si, ja que sentia un amor immens vers aquelles grans aus blanques, un amor que no aconseguia entendre.

Es va aixecar un vent més fred encara, que bufava cada cop més fort amb

el pas dels dies, i la neu es convertí en gel. Els vells trencaven el gel de les lleteres i les velles filaven fins a molt tard al vespre. Les mares alimentaven tres boques alhora a la llum de les espelmes i els homes buscaven els seus bens sota els cels blancs de mitjanit. Els joves s'enfonsaven a la neu fins a la cintura per anar a munyir i les noies imaginaven que veien rostres d'homes joves a les flames del foc mentre cuinaven. I a l'estany proper, l'anequet havia de nedar cada cop més ràpid en cercles per mantenir obert l'espai al gel.

Un matí, l'anequet es va trobar atrapat entre el gel i llavors va sentir que moria. Dos ànecs reials van descendir i van lliscar sobre el gel. Van observar l'anequet mentre clacaven:

—Que lleig que ets. És una llàstima, però no es pot fer res pels que són com tu —i s'allunyaren volant.

Afortunadament va passar un granger i va alliberar l'anequet trencant el gel amb el bastó. El va recollir, el va protegir sota l'abric i va tornar a casa. Una cop allí, els fills del granger van intentar agafar l'anequet, però ell es va espantar i va sortir volant cap a les bigues, de manera que tota la pols que s'hi havia acumulat caigué sobre la mantega. Des d'allà va caure directament a la bóta de la llet i mentre lluitava per sortir-ne, completament mullat i atordit, va caure al bidó de farina. La dona del granger l'empaitava amb una escombra i els nens es pixaven de riure.

L'anequet va escapar a través de la gatera i, lliure al fi, es deixà caure a la neu mig mort. Però es va esforçar per continuar fins que va arribar a un altre estany i després a una altra casa, i un altre estany, i una altra casa, de manera que va passar tot així tot l'hivern, alternant entre la vida i la mort.

Malgrat tot, va retornar l'alè suau de la primavera i les velles van espolsar els matalassos de plomes i els vells van deixar de banda els calçotets llargs. Més criatures van venir al món durant la nit mentre els pares passejaven nerviosos pel pati sota el cel estrellat. Durant el dia, les noies s'adornaven els cabells amb narcisos i els nois contemplaven amb afany els turmells de les noies. I en un estany proper, l'aigua es va ser escalfant i l'anequet lleig, que hi surava, anava estirant les seves ales.

Com n'eren, de fortes i grans! L'elevaven sobre la terra i des de l'aire veia els horts coberts amb els seus mantells blancs, els grangers llaurant, i tota la natura jove covant, avançant, bronzint i xipollejant. A l'estany, també hi havia tres cignes, les mateixes meravelloses criatures que havia vist la tardor passada, aquelles que havien fet que li fes mal el cor, i es va sentir

impulsat a unir-s'hi.

—Què passarà si fan veure que els agrado i en acostar-m'hi s'envolen tot rient? —pensava l'aneguet. Però s'hi apropà planejant i es va posar a l'es-tany mentre el cor li batejava amb força.

Quan el veieren, els cignes van nedar cap a ell. “No hi ha cap dubte que això és el meu final,” pensà l'aneguet. “Però si haig de morir millor que sigui a les mans d'aquestes criatures meravelloses que de caçadors, dones de grangers o llargs hiverns.” I va inclinar el cap esperant els cops.

Però, oh miracle! El reflex a l'aigua li va retornar la imatge d'un cigne en tota la seva esplendor: plomatge blanc, ulls negres i tot la resta. L'aneguet lleig no es reconegué al principi, ja que s'assemblava als bells estrangers, aquells als qui havia admirat en la distància.

I va resultar que era un d'ells, al capdavant. El seu ou havia anat a parar accidentalment a un família d'ànecs. Era un cigne, un cigne esplèndid. I per primera vegada els de la seva pròpia classe s'hi van acostar i el van tocar suaument i afectuosament amb l'extrem de les ales. L'acariciaven amb els becs i nedaven al seu voltant donant-li la benvinguda.

I els nens que venien a tirar molles de pa als cignes van cridar alegres:

—Ep! N'hi ha un de nou.

I igual que fan els nens d'arreu del món, van córrer a dir-ho a tothom. I les velles es van apropar a l'aigua i es van deixar anar les llargues trenes platejades. I els joves van formar un bol amb les mans per recollir-hi aigua i esquitxar les noies, que s'enrojolaven com a pètals. Els homes van deixar de munyir per respirar una mica d'aire. Les dones van deixar de cosir per riure amb les seves companyes. I els vells van explicar històries sobre l'in-terminable de les guerres i la brevetat de la vida.

I tots s'anaven ballant, per culpa de la vida i la passió i el pas del temps. Els homes i les dones joves, tots se n'anaven ballant. I els vells, homes i dones, tots se n'anaven ballant. Els nens i els cignes se n'anaven ballant... deixant-nos només a nosaltres... amb la primavera... i una altra mare ànec covant els seus ous a la riba del riu.

FULL DE TREBALL PER A L'ANEQUET LLEIG

Tema: LA IDENTITAT

Objectius:

- Entendre la identitat com un procés continu al llarg de la vida.
- Entendre la identitat com un procés conscient de cerca d'una mateixa.
- Reconèixer la nostra pròpia identitat i fer conscient el procés recorregut fins ara.
- Fomentar el valor de la diversitat individual.
- Identificar aquelles emocions que poden aparèixer amb el sentiment de ser diferent (culpa, vergonya, por al rebuig...).
- Identificar els diferents grups de referència i pertinença.

Suggeriments per a la facilitació:

- Què t'ha suggerit aquest conte?
- Què reconeixes en el conte de la teva vida?
- Com t'has sentit en escoltar el conte?
- Què fa diferent l'aneguet lleig?
- Què creus que sent l'aneguet lleig en veure els cignes volant?
- Com creus que se sentia l'aneguet a l'estany gelat?
- Què creus que ha fet possible la transformació de l'aneguet lleig? Com creus que ha estat el seu camí, el seu procés?
- Què impulsa l'aneguet lleig a apropar-se als cignes de l'estany?
- Què sent l'aneguet davant la seva nova imatge?
- T'has sentit alguna vegada "aneguet lleig"? Com et vas sentir en aquesta situació? Què va ser el que va fer en aquell moment que et sentissis com un "aneguet lleig"?
- Quins missatges rebies del teu entorn? Com va l'ajuda que vas rebre?
- Com va ser el teu camí de cerca? Amb qui o què et vas trobar?
- Com és la imatge que ara et retorna de tu mateixa l'aigua de l'estany?
- Et sembla que hi ha diferència entre preguntar-se qui sóc /per a què serveixo?

LA DONZELLA SENSE MANS

Fa molt de temps, o potser no tant, l'home que vivia camí avall encara posseïa una enorme pedra amb la qual molia el blat dels vilatans i el convertia en farina.

El moliner estava travessant una mala època, ja que només li quedava l'enorme mola que guardava en un cobert que feia de molí i una pomera florida que creixia al darrere.

Un dia va anar al bosc a tallar llenya amb la destrat ben esmolada quan, sense saber com, se li va aparèixer un estrany ancià que va sortir de darrere d'un arbre.

—No cal que t'esgotis tallant llenya —va grunyir vell—. Et satisfaré de riqueses si em dones el que hi ha darrere del teu molí.

“Què hi ha darrere del meu molí, si no és la pomera florida?”, va reflexionar el moliner. I sense pensar-s'ho dues vegades va acceptar el tracte que li ofería el vell.

—Dins de tres anys vindré a endur-me el que ja és meu —va dir l'estranger deixant anar una riallada mentre s'allunyava coixejant entre els arbres.

Al camí de tornada a casa el moliner va trobar amb la seva dona, que havia sortit rabent de casa amb el davantal onejant al vent i el cabell despentinat.

—Estimat —va dir ella—, a l'hora en punt va aparèixer a la paret de casa un luxós rellotge, les nostres humils cadires han estat substituïdes per unes altres d'entapissades de vellut, ha aparegut una multitud de queviures al rebost i les arque són plenes a vessar. Et suplico que m'expliquis com ha pogut passar això.

Just en aquell moment els van aparèixer uns anells d'or als dits i els cabells li van quedar recollits amb una diadema d'or.

—Oh! —va exclamar el moliner, contemplant amb sorpresa com se li transformava el pobre abric que duia en un de ras. Davant els seus ulls sorpresos, els esclips de fusta amb talons gastats es van convertir en unes sabates esplèndides—. Ha de ser obra del foraster —va dir amb la veu teinyida per l'emoció—. Vaig ensopegar al bosc amb un home molt estrany vestit de negre que em va prometre riqueses sens fi si li donava a canvi el que hi ha darrere del molí. Ja plantarem una altra pomera, estimada.

—Oh, espòs meu! —va sanglotar la dona, mirant-lo com si li acabessin de donar un cop mortal—. L'home vestit de negre era el dimoni i sí que és veritat que darrere del molí hi ha un arbre, però ara també està allí la nostra filla, escombrant el pati.

Els desconsolats pares van tornar corrents a casa vessant llàgrimes amargues sobre les riques vestidures. La filla va passar tres anys sense trobar marit tot i que el seu caràcter era tan dolç com les primeres pomes primaverales. El dia que el dimoni va anar a buscar-la, la jove es va banyar, es va vestir amb una túnica blanca i va romandre dreta al centre del cercle de guix que havia traçat al seu al voltant. Quan el dimoni va allargar la mà per agafar-la, una força invisible el va llançar a l'altre costat del pati.

—No s'ha de tornar a banyar —va cridar el dimoni—, en cas contrari no podré apropar-m'hi.

Els pares i la filla es van espantar. Van passar unes quantes setmanes en el transcurs de les quals la filla no es va banyar; tenia tot el cabell enganxós, les ungles orlades de negre, la pell grisenca i la roba tesa i ennegrida a causa de la brutícia.

Quan la donzella s'assemblava més a un animal que a una persona, el dimoni va tornar. Però la jove va trencar a plorar amb desconsol. Les llàgrimes es van filtrar a través dels seus dits i li van baixar pels braços fins a l'extrem que aquests van quedar tan blancs i nets com la neu. El dimoni es va enfurismar.

—Cal tallar-li les mans, en cas contrari no podré apropar-m'hi.

El pare el va mirar horroritzat.

—Vols que li talli les mans a la meva pròpia filla?

—Si no ho fas, tot el que hi ha aquí morirà, tu, la teva dona i tots els camps fins a on aconsegueix la vista —va rugir el dimoni.

El pare es va espantar tant que va obeir i, suplicant a la seva filla que el perdonés, va començar a esmolar el destrat de tall platejat. La filla es va sotmetre a la seva voluntat dient:

—Sóc la teva filla, fes el que hagis de fer.

I ho va fer, però al final ningú no va poder dir qui va cridar més de dolor, si la filla o el pare. Així va acabar la vida de la noia tal com aquesta l'havia conegut.

Quan va tornar el dimoni, la jove havia vessat tantes llàgrimes que els monyons dels braços tornaven a ser nets i el dimoni va ser llançat a l'altra banda del pati quan va tractar d'agafar-la. Deixant anar unes malediccions que van provocar una sèrie de petits incendis al bosc, va desaparèixer per sempre, ja que havia perdut el dret a reclamar la propietat de la noia.

El pare havia envellit cent anys i la mare també. Com a autèntics habitants del bosc que eren, van seguir avançant de la millor manera possible. L'ancià pare va oferir a la filla un castell esplèndid i riqueses per a tota la vida, però ella va contestar que més li valia convertir-se en una captaire i buscar-se l'aliment en la caritat del proïsme. Així doncs, la jove es va embolicar els monyons dels braços en una gasa neta i en trencar l'alba va abandonar la vida que havia conegut fins llavors.

Va caminar i caminar. El sol del migdia va fer que la suor li deixés uns solcs de verrim a la cara. El vent li va despentinat el cabell fins a deixar-lo convertit en una espècie de niu de cigonyes amb les branques enroscades en totes direccions. A la meitat de la nit va arribar a un verger reial, on la lluna il·luminava tots els fruits que penjaven dels arbres.

Però no podia entrar perquè el verger era envoltat per un fossat d'aigua i, com que es moria de gana, es va deixar caure de genolls. Un esperit vestit de blanc se li va aparèixer, va tancar una de les portes i el fossat es buidà.

La donzella va caminar entre les pereres i va comprendre que cadascuna d'aquelles precioses peres estava comptada i numerada i que, a més, totes estaven vigilades. Malgrat això, una branca s'inclinà amb un crui-xit perquè la noia pogués aconseguir el deliciós fruit que penjava del seu extrem. Ella va apropar els llavis a la daurada pell de la pera i se la va menjar sota la llum de la lluna, amb els braços embolicats en gases i els cabells escabellats com si fos una figura de fang, la donzella sense braços.

L'hortolà ho va veure tot, però va intuir la màgia de l'esperit que protegia la donzella i no intervingué. Quan va acabar de menjar la pera, la jove creuà de nou el fossat i es va quedar adormida a l'abric del bosc.

A l'endemà es va presentar el rei per comptar les seves peres i va descobrir que en faltava una. Mirant a dalt i a baix, no va aconseguir trobar el fruit perdut.

—Anit dos esperits van buidar el fossat —li va explicar l'hortolà—, van entrar a l'hort a la llum de la lluna i un d'ells, que era manc, es va menjar la pera que la branca li va oferir.

El rei digué que aquella nit muntaria guàrdia. Quan va enfosquir, se'n va anar al jardí amb l'hortolà i el seu mag, que sabia parlar amb els esperits. Els tres es van asseure sota un arbre i van començar la vigilància. A mitjanit va aparèixer la donzella surant pel bosc, embolicada en bruts parracs, amb els cabells escabellats, el rostre ensutjat de verrim i els braços desproveïts de mans, en companyia de l'esperit vestit de blanc.

Tots dos entraren al verger de la mateixa manera que la primera vegada. Un arbre va tornar a inclinar amablement una de les branques cap a ella i la jove es va menjar la pera del seu extrem.

El mag s'hi va apropar, encara que no gaire, i els va preguntar:

—Sou d'aquest món o no sou d'aquest món?

—Jo abans era del món, però no sóc d'aquest món.

El rei va preguntar al mag:

—És un ésser humà o és un esperit?

El mag li va contestar que era l'un i l'altre.

Al rei li va fer un salt el cor i corrents cap a ella va exclamar:

—No t'abandonaré mai. A partir d'avui jo et cuidaré.

Al seu castell va manar fer unes mans de plata que li van acoblar als braços. I així va ser com el rei es va casar amb la donzella sense braços.

Al cap d'un temps, el rei va haver de combatre en una guerra contra un regne llunyà i va demanar a la seva mare que cuidés de la jove reina, perquè l'estimava amb tot el seu cor.

—Si dóna a llum, envia'm immediatament un missatge.

La jove reina va donar a llum a una criatura preciosa i la mare del rei va enviar un missatger al sobirà per comunicar-li la bona nova. Però pel camí, el missatger es va cansar i en arribar a un riu es va sentir cada vegada més somnolent fins que, al final, es va quedar completament adormit a la riba del corrent. El dimoni va aparèixer per darrere d'un arbre i va canviar el missatge per un altre en què deia que la reina havia donat a llum una criatura que era mig persona i mig gos.

El rei es va sentir horroritzat quan va llegir el missatge, però va enviar un altre de tornada dient que estimava a la reina i demanant que la cuidessin en aquesta difícil situació.

El missatger que portava la resposta va tornar a arribar fins al riu i, sentint-se cansat, va caure en un son profund a la riba. Mentrestant, el diable va sortir del seu amagatall i va canviar el missatge per un altre que deia: "Mata la reina i el seu fill".

L'anciana mare estava commocionada per aquesta petició i va enviar un missatger perquè ho confirmés. Diversos missatgers van viatjar d'un a un altre costat, i sempre es quedaven adormits a la vora del riu i permetien que el diable canviés els missatges, que cada vegada eren més terribles. L'últim demanava a la mare que conservés "la llengua i els ulls de la reina com a prova que havia estat assassinada."

La mare no podia suportar la idea de matar l'encantadora reina i en el seu lloc sacrificà un cérvol, li tragué la llengua i els ulls i els amagà. Després va ajudar la jove reina a subjectar el seu fill al pit, li va posar un vel i la va instar a fugir per salvar la vida. Ambdues dones ploraven mentre es feien petons de comiat.

La jove reina va vagarejar sense rumb fins que va arribar al bosc més gran i espès que havia vist. Trià una sendera i la va seguir fent voltes i més voltes intentant trobar-ne una sortida. Quan era gairebé de nit, el mateix esperit vestit de blanc va aparèixer i la guià fins a un hostel molt pobre regentat per amables llenyataires. Una altra noia vestida de blanc va guiar la reina cap a l'interior i la va cridar pel seu nom. Després de ficar al llit el nen, la jove preguntà:

—Com saps que sóc una reina?

—Els qui pertanyem al bosc sabem aquestes coses, senyora. Descansea ara.

Així, la reina va romandre set anys a l'hostal i fou feliç amb el seu fill i amb la vida que portava. Les mans li van començar a créixer a poc a poc, primer com les d'un nadó, rosades com perles, i després com les d'una nena petita fins que van arribar a ser les mans d'una dona.

Durant aquest temps, el rei tornà de la guerra i la seva mare va plorar mentre li ensenyava la llengua i els ulls que havia guardat com a prova:

—Per què m'has fet assassinar uns innocents?

En sentir la terrible història, el rei es desesperava i sanglotava inconsolable. La mare, en veure el seu dolor, li va dir que aquests eren els ulls i la llengua d'un cérvol i que ella havia enviat la reina i el seu fill al bosc.

El rei va jurar que no menjaria ni beuria i que viatjaria mentre el cel fos blau fins que els trobés. Buscà durant set anys. Les mans se li tornaren negres; la barba de color castany estava enredada; els ulls, voltats d'ulleres. Durant aquest temps, no va menjar ni va beure, però una força més gran que ell mateix l'ajudava a continuar amb vida.

Per fi arribà a l'hostal que regentaven els habitants del bosc. La dona de blanc el convidà a entrar i ell va anar a ficar-se al llit vençut pel cansament. La dona li va posar un vel sobre el rostre i de seguida es va quedar adormit. Mentre respirava l'aire del son més profund, el vel va anar lliscant i a poc a poc se li va apartar de la cara, així que va despertar per trobar-se amb una dona molt bonica i un preciós nen que el miraven atentament.

—Jo sóc la teva esposa i aquest és el teu fill.

El rei estava ansiós per creure-la, encara que va comprovar que la donzella tenia mans.

—Gràcies al meu treball i a les atencions que els he prodigat, les meves mans han tornat a créixer —digué la donzella. I la dona de blanc va treure les mans de plata del bagul on havien estat desades. El rei es va aixecar i va abraçar la reina i el seu fill, i aquest dia va ser un dia de goig al bosc.

Tots els esperits i els habitants de l'hostal van celebrar un esplèndid festí i després el rei i la reina van tornar amb el seu fill a casa de l'anciana mare, celebraren un segon matrimoni i van tenir molts més fills, els quals van explicar aquesta història a cent persones, i aquestes al seu torn a unes altres cent, igual que vosaltres sou part de les cent a qui jo la hi estic explicant.

FULL DE TREBALL PER A LA DONZELLA SENSE MANS

Tema: ELS LÍMITS/ LES DECISIONS

Objectius:

- Entendre la presa de decisions com un procés personal i vital que ens permet el creixement.
- Identificar quins són els factors que ens poden impedir o dificultar prendre les nostres pròpies decisions i marcar els nostres límits.
- Identificar les emocions i sentiments que poden aparèixer quan ens fem càrrec de nosaltres mateixes.
- Reconèixer les expectatives que tenen els altres i com aquestes ens poden afectar.
- Identificar les nostres pròpies expectatives.

Suggeriments per a la facilitació:

- Què t'ha suggerit aquest conte?
- Què reconeixes en el conte de la teva vida?
- Com t'has sentit en escoltar el conte?
- Què simbolitza per a tu la brutícia de la donzella?
- Què creus que impedeix el dimoni que se l'emporti?
- Què simbolitzen per a tu els braços de plata?
- Què significa per a tu l'esperit blanc que guia la donzella?
- Què creus que motiva a la donzella convertir-se en una captaire?
- Què significa per a tu el vel del rei?
- Què creus que fa que a la donzella li tornin a créixer els braços?
- En alguna ocasió, creus que han decidit per tu? Com et vas sentir? Què va passar després? Què hauria passat si no ho haguessis permès?
- Quines expectatives creus que té la teva parella, família, entorn... pel que fa a tu? Què passaria si no complissis amb aquestes expectatives?
- Quins aspectes tens en compte en prendre decisions que afecten la teva vida? Creus que tens en compte les teves necessitats?
- Com et sents quan prens decisions sobre la teva pròpia vida?
- Quins factors creus que estan facilitant o dificultant marcar els teus límits i les teves pròpies decisions?

BARBABLAVA

Hi ha un ble de barba guardat en el convent de les monges blanques, en unes muntanyes llunyanes. Ningú no sap com hi va arribar. Alguns diuen que van ser les monges que van enterrar el que va quedar del seu cos, perquè ningú més volia tocar-lo, i encara que s'ignora per quina raó les monges van decidir mantenir una relíquia semblant, s'explica que aquesta és la veritat. Una amiga d'una amiga meva ho ha vist amb els seus propis ulls i diu que la barba és blava, de color indi per a més exactitud. És tan blau com el blau fosc del llac, com el blau de l'ombra d'un forat a la nit. Aquest ble va pertànyer en el seu moment a un home del qual es deia que era un mag fracassat, un home que tenia ull per a les dones, un home conegut amb el nom de Barbablava.

S'explica que festejava tres germanes alhora, però elles es mostraven espantades per l'estrany color blau de la seva barba i s'amagaven quan les cridava.

En un esforç per convèncer-les de la seva genialitat, les va convidar a fer una passejada pel bosc i va arribar conduint un carruatge de cavalls guarnits amb cascavells i llaços carmesí. Instal·là les tres germanes i la mare al carruatge i junts es van endinsar al bosc. Van passar un dia molt maco, acompanyats en tot moment pels gossos que anaven i venien al voltant.

Al migdia, es van aturar sota un arbre gegant i Barbablava les va afalagar explicant històries i les va delectar amb un tracte exquisit. Llavors les germanes van començar a pensar:

—Bé, potser no és tan dolent després de tot.

Van tornar a casa xerrant sobre l'interessant que havia resultat el dia i com s'ho havien passat de bé.

No obstant això, les dues germanes més grans tornaren a sentir dubtes i temors sobre aquest tema i prometeren no tornar a veure Barbablava. Però la germana petita va pensar que si un home podia ser tan encantador potser tota la seva reputació fos una equivocació. I com més pensava, menys horrible li semblava i menys blava recordava la barba.

Així que, quan Barbablava va demanar la seva mà en matrimoni, ella acceptà. Després de pensar-ho molt, va arribar a creure que es casaria amb un home molt elegant. I, en efecte, es van casar i després es va traslladar al castell que ell tenia al bosc. Passat algun temps, un dia li va dir:

—Haig d'anar-me'n durant algun temps. Així que pots convidar la teva família a venir aquí si ho desitges. Pots cavalcar pels boscos i encarregar a la cuinera que prepari un festí. Pots fer el que et vingui de gust, qualsevol cosa que et faci il·lusió. Pren totes les meves claus. Pots obrir totes les portes que vulguis, la dels rebosts, la de la caixa forta, qualsevol menys la que obre aquesta petita clau. Aquesta no l'has d'utilitzar.

L'esposa va respondre:

—Sí, em sembla molt bé i faré el que em demanes. Te'n pots anar, estimat. No t'amoïnis i torna aviat.

De manera que ell va marxar i ella es va quedar. Les seves germanes la van venir a visitar i es van mostrar, com qualsevol ésser humà, molt curioses sobre el que l'amo havia dit que calia fer mentre ell era absent. La jove esposa els ho va explicar amb ingenuïtat.

—Va dir que podíem fer el que volguéssim i entrar a qualsevol habitació excepte una. Però no sé quina és. M'ha dit que no faci servir aquesta clau però no sé a quina porta correspon.

Les germanes van decidir jugar a descobrir quina clau corresponia a cada porta. El castell tenia tres pisos, amb cent portes a cada ala, i com que hi havia tantes claus al clauer, anaven obrint de porta en porta amb gran gaubança. Després d'una de les portes estaven els rebosts, després d'una altra la caixa forta. Després de cada una es trobava tot tipus d'articles i cada un semblava ser més meravellós que l'anterior. Finalment, després d'haver vist totes aquestes meravelles, van arribar al celler i, a l'extrem del passadís, van veure una paret blanca.

Es van preguntar on corresponia l'última clau, la que tenia un petit rotlle a la part superior:

—Potser aquesta clau no pertany a cap porta —van pensar.

I mentre ho deien van sentir un soroll estrany. Es van apinyar a la cantonada, des d'on van poder veure una petita porta que es tancava. Quan van intentar obrir-la de nou, van comprovar que era tancada. Una d'elles va exclamar:

—Germana, dóna'm la clau. Segurament aquesta és la porta que obre aquesta petita clau.

Sense pensar-ho dues vegades, una de les germanes va col·locar la clau en el pany i la va girar. El forrellat va xerricar i la porta es va obrir, però a l'interior era tan fosc que no es veia res.

—Germana, porta una espelma.

I van encendre una espelma. Les tres dones van fer un crit totes alhora en veure l'habitació plena de sang, els ossos ennegrits de diversos cadàvers escampats per terra i les calaveres apilades en un racó com una piràmide de pomes.

Van tancar de cop la porta, van retirar la clau del pany i es van recolzar una en l'altra, amb el pit encongít. Déu meu! Déu meu!

Quan l'esposa va posar els ulls sobre a la clau, va veure que estava tenyida de sang. Aterrada, va utilitzar la faldilla per netejar-la, però la sang no desapareixia. "Oh, no!", va cridar. Cada germana va fer un intent de netejar la clau, però la sang persistia.

L'esposa va amagar la petita clau a la butxaca i va córrer cap a la cuina. Quan va arribar, el seu vestit blanc estava tacat de sang que rajava des de la butxaca, perquè de la clau seguien caient gotes de sang de color vermell fosc. Llavors ella li va demanar a la cuinera que li donés crinera de cavall, amb la qual va fregar la clau sense que pogués fer que deixés de sagnar. Una gota i una altra de pura sang vermella seguia caient de la petita clau.

La tragué fora i la fregà amb cendres de la cuina. La va apropar al foc per socarrar-la. La va cobrir amb teranyines per aturar el flux de sang, però res no podia interrompre aquell plor de sang.

—Déu meu, què puc fer? —sanglotava.— Ja sé, amagaré la clau. La posaré a l'armari i tancaré la porta. Això no és més que un malson. Tot sortirà bé.

I això va ser el que va fer. A l'endemà, el seu home arribà a casa i entrà al castell cridant la seva dona.

—Bé, què ha passat mentre era fora?

—Tot ha anat molt bé, senyor.

—I com estan els meus rebosts —va retronar el marit.

—Molt bé, senyor.

—I la meva caixa forta? —va rugir ell.

—També està bé, senyor.

—Així que tot ha anat bé, veritat esposa meva?

—Sí, tot està en ordre.

—Bé —va murmurar ell—, llavors retorna'm les claus.

D'un sol cop d'ull notà que hi faltava una clau.

—On és la clau més petita?

—La... l'he perduda. Sí, l'he perduda. He sortit a muntar a cavall i em va caure el clauer. Dec haver perdut una clau.

—Què n'has fet?

—Jo... jo... no me'n recordo.

—No diguis mentides. Diques què has fet amb la clau.

Ell li posà la mà a la cara com si la volgués acariciar, però en comptes d'això la va agafar pels cabells.

—Dona infidel —va cridar mentre la tirava a terra—. Has estat a l'habitació, no és cert?

Va obrir l'armari de la dona i la petita clau que era a la prestatgeria superior havia tacat de sang tots els preciosos vestits de seda que hi havia a sota penjats.

—Ara et toca a tu, senyora meva —va cridar ell mentre la portava a ròssec pel rebedor fins al soterrani i la col·locava davant de la terrible porta. Barbablava es va limitar a mirar la porta amb ulls fers i s'obrí davant seu. Allà es trobaven els esquelets de les seves esposes anteriors.

—Ara! —va rugir ell. Però ella es va agafar al marc de la porta sense que pogués deixar-la anar, al mateix temps que suplicava:

—Si us plau, si us plau, deixa que m'arregli i em prepari per morir. Concedeix-me una quart d'hora abans de matar-me perquè pugui posar-me en

pau amb Déu.

—D'acord —concedí—, tens un quart d'hora, però després prepara't.

La dona va córrer escales amunt fins a la seva habitació i va demanar a les seves germanes que es col·loquessin a les torres del castell per vigilar l'arribada dels seus germans. Es va agenollar per resar, però en lloc d'això va cridar les seves germanes.

—Germanes, germanes. Digueu-me si veieu venir els nostres germans.

—No veiem res a la plana.

Cada pocs minuts ella preguntava a les germanes si veien venir els germans, però la resposta seguia sent la mateixa.

Mentrestant, Barbablava rugia ordenant a la seva dona que anés al soterrani per decapitar-la.

En aquest moment, les germanes van cridar:

—Sí. Els veiem. Els nostres germans són aquí i acaben d'entrar al castell.

Barbablava va travessar l'entrada i es va dirigir a grans gambades cap a l'habitació de la seva sona.

—Vinc a buscar-te —va amenaçar. Però quan Barbablava entrava a l'habitació amb les mans esteses per atrapar-la, els germans de la dona van creuar al galop l'entrada del castell i es dirigiren cap a la seva habitació, on van obligar Barbablava a sortir al parapet per apropar-s'hi amb l'espasa desembeinada i començar a donar talls a tort i a dret fins a derrotar-lo i matar-lo; deixaren que els voltors beguessin la seva sang i en mengessin les restes.

fi

FULL DE TREBALL PER A BARBABLAVA

Tema: LA SEXUALITAT

Objectius:

- Reconèixer la sexualitat com un element important en el nostre creixement personal.
- Identificar aquells elements que han fet un tabú de la sexualitat de les dones.
- Identificar aquells valors culturals associats a la sexualitat de la dona: puresa, fidelitat, pertinença...
- Identificar aquelles emocions que estan relacionades amb la sexualitat a les dones (culpa, vergonya, por...).
- Identificar aquells elements emocionals i corporals que són presents en la nostra vivència de la sexualitat.

Suggeriments per a la facilitació:

- Què t'ha suggerit aquest conte?
- Què reconeixes en el conte de la teva vida?
- Com t'has sentit en escoltar el conte? Què simbolitza per a tu la "barba blava"? De què tenen precaució les dones? De què has d'estar previn-guda?
- Quin significat té per a tu la "clau"? Quina porta t'agradaria obrir?
- Quin significat li dónes a la "sang en la clau"? Què passaria si es fes visible la teva sexualitat?
- Com definiries el procés de descobriment de la teva pròpia sexualitat?
- Quins sentiments i emocions t'afloren pel que fa a la teva sexualitat?
- Amb qui vas poder compartir les teves preocupacions o desitjos pel que fa a la teva sexualitat?
- Què creus que necessaries per abordar la teva sexualitat de manera que et resultés satisfactòria?

PELL DE FOCA

Vet aquí una vegada, en un temps ja passat però que aviat tornarà, que dia rere dia el cel era blanc i blanca la neu... i que qualsevol petit punt en la distància era una persona, un gos o un ós.

En aquesta època res passava perquè sí. El vent bufava amb força de manera que les persones portaven els anoracs i les botes de pell girada. Les paraules es gelaven a l'aire lliure i les frases senceres havien de ser després dels llavis dels qui parlaven i escalfades al foc perquè la gent pogués entendre el que es deia. Vivien als cabells blancs i abundants de la vella Annuluk, la vella àvia, la vella fetillera, que era la mateixa Terra. I era en aquesta terra on vivia un home... un home tan solitari que al llarg dels anys les llàgrimes li havien format solcs profunds a les galtes.

Intentava somriure i ser feliç. Caçava. Parava parany i dormia bé. Però desitjava companyia humana. Quan sortia amb el seu caiac i una foca s'apropava, li venien a la memòria velles històries de quan les foques eren humanes, i l'únic signe d'aquesta època eren els seus ulls, que eren capaços d'oferir aquesta mirada, aquesta sàvia, salvatge i amorosa mirada. I llavors ell sentia tanta solitud que les llàgrimes li relliscaven pels profunds solcs de les galtes.

Un dia va estar caçant fins que l'envoltà la foscor, però no va trobar res. I quan la lluna va sortir al cel fent rel·luir els blocs de gel sota la seva llum, arribà a una gran roca que sobresortia al mar, on va creure advertir un moviment molt harmoniós.

Es va apropar remant suaument, però fermament, i va veure que al cim de la gran roca ballava un petit grup de dones, nues com el primer dia que van jeure sobre el ventre de la seva mare.

Com que ell era un home solitari, que amb prou feines tenia el record d'un amic humà, va seguir observant. Les dones eren com éssers fets de llet de lluna, i tenien la pell esquitxada de petites pigues platejades, com les del salmó a la primavera, i les mans i els peus, llargs i gràcils.

Eren tan belles que l'home seguia estupefacte al bot, mentre que l'aigua l'esquixava i el portava més i més a prop de la roca. Podia sentir les rialles magnífiques de les dones... almenys semblaven riure. O era l'aigua la que reia contra la roca? L'home estava confús de tanta meravella. Però, en certa manera, la solitud que li havia pesat al pit com cuir mullat va semblar esvair-se i gairebé sense pensar-ho, va saltar a la roca i va robar una de les pells de foca que allí s'amuntegaven. Es va amagar darrere d'un promontori i es va posar la pell sota l'anorac.

Aviat una de les dones va parlar amb una veu que era la més bella que ell havia sentit... com les balenes cridant a l'alba... o no, potser era més com els llobatons nounats fent piruetes a la primavera... o potser era una mica millor que això, però no importava perquè... què estaven fent les dones?

Estaven posant-se les seves pells i una a una se n'anaven lliscant cap al mar, xerrotejant i cridant alegrement. Totes excepte una. La més alta va buscar inútilment la seva pell sense poder trobar-la. Sense saber com, l'home es va armar de valor, va baixar de la roca i va cridar:

—Dona, vull que siguis la meva esposa. Jo sóc un home molt solitari i et necessito.

—No puc ser la teva esposa —li va dir—, perquè jo sóc de les altres, de les que viuen “temequanek”, en el fons.

—Sigues la meva esposa —va insistir l'home—. Dins de set estius et retornaré la teva pell i llavors podràs quedar-te o anar-te'n, com vulguis.

La jove dona-foca el va mirar llargament amb ulls que, si no fos pel seu veritable origen, semblarien humans. Amb pesar li va dir:

—Aniré amb tu i quan passin set estius em deixaràs anar.

Al cap d'un temps van tenir un fill a quin van dir Ooruk. I el nen era flexible i grassonet. A l'hivern, la mare li explicava contes sobre les criatures que viuen sota el mar, mentre el pare, amb un ganivet ben llarg, esculpia en os un ós. Quan la mare portava l'Ooruk al llit assenyalava cap als núvols i les formes que adoptaven a través de l'obertura per al fum. Però en comptes de parlar-li sobre les formes de corbs, óssos i llops li explicava històries de morses, balenes, foques i salmons... perquè aquestes eren les criatures que ella coneixia.

Però a mesura que passava el temps, la pell se li va començar a ressecar, i a formar escates i arrugues. La pell de les parpelles se li va començar des-

prendre. Els cabells li començaren a caure i ella anava empal·lidint cada vegada més mentre intentava dissimular un coïxesa cada cop més evident. Sense que ella pogués evitar-ho, els ulls se li tornaven cada dia més opacs i havia d'estendre la mà per identificar el camí, perquè la vista se li anava ennuvolant.

Una nit l'Ooruk es va despertar cridant i s'incorporà a les seves de dormir. Havia sentit un rugit semblat al de l'ós, però va comprovar que es tractava del pare cridant a la mare. I també va sentir un plor cristal·lí que procedia de la mare.

—Vas amagar la meua pell fa set llargs anys. Ara s'acosta el vuitè hivern i vull que em retornis allò del que estic feta —sanglotava la dona-foca.

—Però tu, dona, tu em deixaràs si te la torno —li retreia el marit.

—No sé el que faria; només sé que haig de recuperar allò a què pertanyo.

—Llavors em deixarà sol, i deixaràs el nen sense mare. Ets dolenta.

Després d'això, el marit sortí i l'engolí la nit fosca.

El noi estimava la seva mare i la por de perdre-la el va fer plorar fins a quedar-se adormit... el va despertar el vent. Un vent estrany que semblava cridar: "Oooruk, Ooooooruk".

Saltà del llit tan de pressa que es posà l'anorac al revés i s'apujà les botes només fins a mitja cama. En tornar a sentir el seu nom una vegada i una altra, es va precipitar cap a la nit estrellada.

"Oooruk".

El nen es va dirigir corrents al penya-segat que s'alçava sobre l'aigua i allí, enmig del mar embravít, hi havia una enorme foca platejada, amb el cap gran, el bigotis doblegats contra el pit i els ulls d'un groc intens.

"Oooruk".

El noi va baixar pel penya-segat i quan va arribar al fons ensopegà amb una pedra —no, era un farcell— que s'havia després d'una esquerdada que hi havia a la roca. Els cabells se li enganxaven a la cara com milers de regnes de gel.

"Ooooooruk".

El noi va deslligar el farcell i va veure que era la pell de foca de la mare. I a través de la pell podia olorar-la. Mentre s'apropava la pell a la cara i n'aspirava l' aroma, l'ànima de la mare el travessava com un sobtat corrent d'aire estival.

"Oh, mare!", cridava amb dolor i alegria mentre s'acostava la pell a la cara una vegada i una altra i l'ànima de la mare traspassava la seva. "Oh, mare!", repetia, sentint-se farcit de l'infinit amor de la mare. I el vell foca platejada va partir, surant lentament sobre l'aigua.

El noi va pujar pel penya-segat i va córrer cap a casa arrossegant la pell. La mare els va abraçar, el nen i la pell, i va tancar els ulls agraïda que tots dos estiguessin fora de perill.

Llavors es va posar la pell mentre el nen sanglotava: "Oh, no, mare!".

Ella va agafar el nen, se'l posà sota el braç i mig corrents mig arrossegant-se es va dirigir cap al mar encrespat.

—Oh, mare, no em deixis —plorava l'Ooruk.

I era clar que ella volia quedar-se amb el nen, ho desitjava, però alguna cosa la cridava, una mica més antic que ella mateixa, més antic que ell, més antic que el temps.

—No, mare, no, no —cridava el nen. Ella es va tornar cap a ell amb una mirada d'intens amor als ulls. Agafà la cara del noi entre les mans i li va insuflar l'alè als pulmons, una, dues, tres vegades. Després, portant-lo com un valuós farcell sota el braç, va penetrar al mar, avall, avall, molt avall. La dona-foca i el seu fill podien respirar perfectament sota l'aigua.

Nedaren amb força a les profunditats fins que van entrar a la cova submarina de les foques en la qual estaven menjant i cantant, ballant i parlant tota classe de criatures, i la gran foca platejada que havia cridat l'Ooruk des del mar a la nit el va abraçar i li va dir "nét".

—Com t'ha anat per allà dalt, filla? —va preguntar l'ancià-foca platejada.

La dona-foca va desviar la mirada i va dir:

—Vaig fer mal a un ésser humà... un home que es va lliurar completament a mi. Però jo no puc tornar-hi perquè em convertiria en una esclava si ho faig.

—I el noi? —va preguntar l'ancià-foca—. El meu nét?

Ho va dir amb tant d'orgull que fins i tot li va tremolar la veu.

—Ell ha de tornar, pare. No es pot quedar. Encara no és hora que estigui aquí amb nosaltres —i va trencar a plorar. Tots ploraven.

Van passar alguns dies i nits, set per ser exactes, durant els quals el cabell i els ulls de la dona van recuperar la seva lluentor. Va adquirir un preciós color fosc, va recuperar la vista, el seu cos va tornar a ser tibant i neda-va amb agilitat. Però va arribar l'hora que el noi tornés a terra. Aquella nit, l'avi foca i la preciosa mare del noi van nedar amb l'infant enmig de tots dos. Pujaren i pujaren fins al món superior i van deixar amb suavitat l'Ooruk a la platja pedregosa a la llum de la lluna. La mare li va assegurar:

—Sempre estaré amb tu, fill. Només has de tocar el que jo he tocat, els meus palets per encendre el foc, el meu ulu, les meves talles de pedra, i jo insuflaré als teus pulmons l'aire necessari perquè cantis les teves cançons.

L'ancià-foca platejada i la seva filla van besar el nen moltes vegades i per fi s'allunyaren, s'endinsaren al mar i després d'una última mirada al noi van desaparèixer sota les aigües. I l'Ooruk es va quedar allí, perquè encara no havia arribat la seva hora.

Amb el pas del temps es va convertir en un meravellós tocador de tambor i cantant, i també en contador de contes. I la gent assegura que tot això era així perquè quan era nen havia sobreviscut als esperits de la gran foca. Ara, entre la boira grisa del matí se'l pot veure de vegades agenollat davant una roca parlant, pel que sembla, amb una dona-foca que sovint s'apropa a la platja. Encara que molts han intentat caçar aquesta dona, sempre han fracassat. La coneixen com a Tanqigcaq, la brillant, la sagrada, i s'explica que, encara que és una foca, els seus ulls són capaços de transmetre mirades humanes, aquestes sàvies, salvatges i amoroses mirades humanes.

fi

FULLA DE TREBALL PER A PELL DE FOCA

Tema: AUTOCUIDADOS

Objectius:

- Reconèixer la nostra necessitat d'atenció a nosaltres mateixes.
- Identificar el passos necessaris per al procés de d'atenció a nosaltres mateixes.
- Identificar quins factors dificulten el procés de cura a cada una de nosaltres
- Identificar i reconèixer les diferents necessitats en el procés d'atenció a nosaltres mateixes.
- Descobrir d'atenció a nosaltres mateixes com a eina per a una millor cura de les altres persones que ens envolten.
- Descobrir el procés d'allunyament com un element per al creixement personal i vital.
- Convidar a la posada en marxa d'elements que condueixin a l'atenció a nosaltres mateixes.

Suggeriments per a la facilitació:

- Què t'ha suggerit aquest conte?
- Què reconeixes en el conte de la teva vida?
- Com t'has sentit en escoltar el conte?
- Què creus que significa la pell de la foca en el conte?
- Quins creus que són els motius pels quals la dona-foca accepta casar-se amb l'home?
- Què fa que els seus ulls es tornin cada vegada més opacs?
- Què significa per a tu que sigui el fill qui li retorni la pell a la dona-foca?
- Què simbolitza per a tu l'aire que insufla la dona-foca al seu fill?
- Has sentit alguna vegada que dirigies més la teva vida a cura dels altres que a tu mateixa? Què creus que ho estava motivant? Com et senties?
- Què passaria si dediquessis més temps i cures a tu mateixa?
- Quins factors creus que t'ajudarien a cuidar-te? Quins factors creus que et dificulten la teva pròpia cura? Què creus que necessites en aquests moments?
- Com et sents satisfet les teves necessitats en aquest moment?
- Com creus que pot influir la manera com cuides de tu mateixa en com cuides als altres?

LA DONA ESQUELET

Ella havia fet alguna cosa que el seu pare desaprovava, encara que ja ningú recordava el que havia estat. Però el pare l'havia arrossegat fins al penya-segat i l'havia llançat al mar, on els peixos es menjaren la seva carn i li arrencaren els ulls. I com que va romandre a l'aigua durant molt de temps, el seu esquelet va donar voltes i més voltes empès pels corrents.

Un dia, un pescador va anar a pescar. Bé, en realitat, molts pescadors van anar a pescar en aquella cala en alguna ocasió. Però aquest pescador s'havia allunyat molt de casa seva i no sabia que els pescadors dels voltants es mantenien allunyats, perquè pensaven que aquell lloc estava embruixat.

L'ham d'aquest pescador es va enfonsar a l'aigua i va enganxar els ossos de la caixa toràctica de la Dona Esquelet. I llavors va pensar:

—Déu meu, dec haver pescat alguna cosa enorme. De debò que deu ser enorme.

En la seva imaginació, feia comptes de la quantitat de persones que es podrien alimentar amb aquest gran peix, quant duraria, quant de temps podria estar sense sortir de pesca. I mentre lluitava per elevar el gran pes que estirava al final de l'ham, el mar s'agitava a causa de la lluita i gairebé que cau del caiac, perquè alhora la que era sota l'aigua intentava deslliurar-se de l'ham. I com més lluitava, més embolicada es trobava. No importava el que fes, es veia inexorablement empesa cap amunt, agafada pels ossos de les costelles.

El pescador s'havia girat per agafar la xarxa i, per això, no va poder veure el cap descarnat elevar-se per sobre de les ones, no va veure els centelleigs de les petites criatures de corall a les conques buides, ni va veure els crustacis a les velles dents d'ivori.

Quan es va donar la volta amb la xarxa, el cos de la dama, tal com estava, havia sortit a la superfície i penjava de l'extrem del seu caiac agafada amb les dents del davant.

L'home va cridar mentre el seu cor feia un tomb. El terror va fer que els ulls se li amaguessin a les òrbites i les orelles se li tenyiren de vermell porpra.

Va tornar a cridar, la va copejar amb un rem i començà a remar com un boig cap a la platja. Com que no es va adonar que ella estava embolicada amb el sedal, es va espantar molt més, ja que semblava que li trepitjava els talons en la fugida cap a terra. Per molt que intentava avançar en zigzag amb el caiac, ella seguia estant just al darrere i el seu alè lliscava sobre l'aigua en núvols de vapor, i els braços penjaven cap a endavant com si volgués agafar-lo i portar-lo a les profunditats.

Ell seguia fent esgarips mentre encallava a la riba. En un tres i no res, agafà la canya, sortí del caiac i arrencà a córrer. Però el cos de corall blanc de la Dona Esquelet, encara embolicat al sedal, anava fent tombs al darrere. Va córrer sobre les roques i ella anava darrere. Va córrer per la tundra i ella seguia al darrere. I va córrer sobre la carn estesa per assecar, partint-la en trossets a mesura que avançava. I tot el temps, ella era al darrere.

Mentre que era portada a ròssec, la dona va començar a agafar alguns dels peixos gelats i es va posar a menjar-ne, perquè no havia menjat en molt, molt de temps. Finalment, l'home arribà al seu iglú i s'arrossegà pel túnel d'entrada. De quatre grapes es va introduir a l'interior. Panteixant i sanglotant, va romandre a la foscor, amb el cor bategant com un tambor, un poderós tambor. Fora de perill, per fi, estava fora de perill. Gràcies a Déu. Fora de perill.

Imagineu com es va sentir quan va encendre el llum d'oli de balena. Allà estava ella en un munt sobre el terra gelat, amb un taló a l'espatlla, un genoll dins la caixa toràctica, un peu sobre el colze...

Més tard (no va poder dir per què, potser perquè la llum va suavitzar els trets de la dona o perquè era un home solitari), es va veure envaït per un sentiment de tendresa i allargant a poc a poc les mans mentre murmurava paraules suaus, com faria una mare amb un fill, va començar a deslligar-la del sedal.

—Mmm, au, au, ja està —primer li va deslligar els dits dels peus, després els turmells—. Mmm, au, au, ja està—. Així va seguir treballant fins a la nit, tapant-la amb pells per mantenir-la calenta, fins que els ossos de la Dona Esquelet van estar en l'ordre que els corresponia.

Va buscar la pedra foguera al sarró de pell i va utilitzar alguns pals per encendre una mica més de foc. La mirava d'amagatotis mentre greixava

la seva preciosa canya de pescar i rebobinava el sedal de budell. I ella, embolicada a les pells, no deia ni una paraula —no s'atrevia— per temor que aquest caçador la tragués d'allà, la llancés contra les roques i se li trenquessin tots els ossos en trossos.

L'home va començar a tenir son, va lliscar sota les mantes de pell i aviat va estar somiant. I, com sabeu, algunes vegades, quan els éssers humans dormen, una llàgrima s'escapa dels ulls. Mai sabem quina classe de somni provoca això, però sí que sabem que és un somni trist o un somni d'enyorança. I això és el que li va passar a l'home.

La Dona Esquelet va veure la llàgrima relluir a la llum del foc i de sobte va sentir molta set. Es va estirar i cruixint va lliscar cap a l'home adormit i va posar la seva boca sobre la llàgrima. Aquesta única llàgrima va ser com un riu i ella va beure i va beure i va beure fins que va sadollar moltíssims anys de set.

Mentre jeia al seu costat, va ficar la mà dins de l'home adormit i en va agafar el cor, el poderós tambor. Es va asseure i el va copejar per tots dos costats.

Mentre el copejava, va començar a cantar “Carn, carn, carn, carn”. I a mesura que cantava, el seu cos s'anava cobrint de carn. Cantà per tenir cabells i ulls bonics i mans suaus. Cantà per dividir les seves dues cames i tenir pits prou grans per proporcionar escalfor, i totes les coses que necessita una dona.

I quan va estar tota reconstruïda, també va cantar per treure la roba a l'home adormit i va lliscar al llit amb ell, pell contra pell. Llavors va retornar al cos de l'home el seu cor, aquest gran tambor, i així va ser com ell va despertar, entrellaçats un amb l'altre, units ara d'una forma diferent, d'una forma bona i duradora.

La gent, que ja no recorda com es va produir l'anterior dissort de la dama, diu que ella i el pescador van marxar junts i van ser alimentats per les criatures que ella havia conegut en la seva vida sota l'aigua. La gent diu que aquesta és la veritat i que és tot el que saben.

FULL DE TREBALL PER A LA DONA ESQUELET

Tema: TREBALL EMOCIONAL

Objectius:

- Descobrir el procés al qual ens pot portar fer un treball emocional que ens permeti sentir-nos bé.
- Identificar i reconèixer les nostres necessitats emocionals.
- Buscar aquells indicadors personals que ens permetin reconèixer les nostres emocions i sentiments.
- Fomentar el contacte amb altres persones com a eina per al suport emocional.

Suggeriments per a la facilitació:

- Què t'ha suggerit aquest conte?
- Què reconeixes en el conte de la teva vida?
- Com has sentit en escoltar el conte?
- Què creus que ha fet la dona per ser llançada al mar?
- Què creus que desapareix en la dona quan es queda en esquelet?
- Què significa per a tu l'ham i el sedal?
- Què mou el pescador a cuidar de la dona?
- Què simbolitza per a tu el cor en aquesta història?
- Que la dona es recobreixi a poc a poc amb carn, quin significat té per a tu?
- Què t'ha pogut llançar "al mar" alguna vegada en la teva vida?
- Com et senties en la profunditat de l'oceà?
- Què t'ajudaria o et va ajudar a sortir d'aquesta situació?
- Com et vas sentir o creus que et sentiries quan sortissis del mar?
- Què creus que vas necessitar o necessaries per posar en ordre, en primer lloc?
- Com creus que és el contacte amb les altres persones que t'envolten?
- Què creus que et podria facilitar un contacte més ric i ple amb les persones que t'envolten?

BIBLIOGRAFIA

Aquests són alguns dels títols que ens van ajudar a utilitzar els contes com a material bàsic de treball per ajudar les dones a guarir la seva ànima femenina ferida. Espero que també a tu et serveixin d'ajuda.

- BETTELHEIM, Bruno. *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. Editorial Crítica.
- CHINEN, Allan B. *El despertar de la princesa*. Kairós.
- FRANZ, Marie-Luise von. *Érase una vez...* Luciérnaga, SL.
- FRANZ, Marie-Luise von. *Símbolos de redención en los cuentos de hadas* Luciérnaga, SL.
- KOLVENSCHLAG, Madonna. *Adiós, Bella Durmiente*. Kairós.
- PINKOLA ESTES, Clarissa. *Mujeres que corren como lobos*. Ediciones B.
- PROPP, Vladimir. *Morfología del cuento popular*. Editorial Fundamentos.
- PROPP, Vladimir. *Las raíces históricas del cuento*. Editorial Fundamentos.
- RAGAN, Kathleen, *Fearless Girls, Wise Women and Beloved Sisters*. Norton & Company.
- WASSERZIEHR, Gabriela. *Los cuentos de hadas para adultos*. Ediciones Endymion.

AMBCONTENGUST és un material que ha estat elaborat gràcies al contacte amb aquelles persones que ens han revelat que cada una de les seves vides és el conte més màgic mai no escoltat. Volem donar el nostre agraïment a totes aquelles dones i homes que ens han confiat la seva història fent de la seva vida un relat de la nostra.

Creació Positiva és una associació sense ànim de lucre que treballa en el camp del VIH/SIDA des d'una perspectiva de gènere.

Els nostres objectius són:

- Promoure l'eliminació de qualsevol discriminació i estigmatització cap a les persones que vivim amb el VIH i qualsevol altra situació que vulneri els drets de la persona.
- Promoure accions i actuacions de caràcter comunitari que contribueixin a la qualitat de vida de les persones afectades pel VIH.
- Estar atentes a les necessitats de les dones i dels homes i fer-los front des d'una perspectiva de gènere.
- Oferir serveis i activitats en un marc en què prevalgui la calidesa, la confidencialitat, la qualitat i el respecte a la diversitat.

Algunes de les nostres activitats i projectes son:

- Counselling individual.
- Tallers i grups de suport per a dones i homes que viuen amb vih.
- Informació i suport emocional per a dones privades de llibertat.
- Tallers de sexualitat per a dones.
- Informació per a la prevenció del vih.
- Formació dirigida a professionals: seminaris, jornades,...
- Consulta Telefónica, pàgina web, publicacions.
- Treball en xarxa amb altres entitats.

**Si vols col·laborar econòmicament amb els nostres projectes,
el nostre compte es: Caixa d'Enginyers: 3025-001-18-1433204598**

C/ Sants, 2-4, 1r 1a
08014 Barcelona
Telèfon: 93 431 45 48
www.creacionpositiva.net

Subvencionat per:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona

Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya